

Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim

Niepełnosprawność intelektualna jest zaburzeniem rozwojowym polegającym na znacznym obniżeniu ogólnego funkcjonowania intelektualnego wraz z towarzyszącym deficytem w zakresie zachowań adaptacyjnych, a w szczególności niezależności oraz odpowiedzialności.

Najnowsza ogólnie przyjęta i stosowana w Polsce od 1997 roku definicja niepełnosprawności intelektualnej zawarta jest w Międzynarodowej Klasyfikacji Uszkodzeń, Niepełnosprawności i Upośledzeń (ICD – 10). Określana jest tam jako „(...)zahamowanie lub niepełny rozwój umysłowy, wyrażający się przede wszystkim w upośledzeniu umiejętności, które ujawniają się w okresie rozwojowym i stanowią o ogólnym poziomie inteligencji, tzn. zdolności poznawczych, mowy, motorycznych i umiejętności społecznych. Może występować samodzielnie lub z innymi zaburzeniami psychicznymi i fizycznymi”.

Niepełnosprawność intelektualna może mieć różne stopnie nasilenia. Stopień niepełnosprawności intelektualnej oceniany jest za pomocą wyniku badania ilorazu inteligencji mierzonej za pomocą specjalnych testów. Jest to wskaźnik otrzymany na podstawie porównania sprawności intelektualnej badanej osoby ze sprawnością właściwą dla jej wieku.

Najnowsza klasyfikacja niepełnosprawności intelektualnej zawarta jest w Międzynarodowej Klasyfikacji Uszkodzeń Niepełnosprawności i Upośledzeń (ICD-10) z 1997 r. oraz w klasyfikacji opracowanej przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne – Diagnostic and Statistic Manual of Mental Disorders (DSM IV) z 1994 r.

Lekka niepełnosprawność intelektualna o ilorazie inteligencji od 52-67 – u wielu osób może nie zostać zauważona. Osoby z tym stopniem niepełnosprawności wykazują poziom intelektualny osób dorosłych

charakterystyczny dla dwunastego roku życia. Charakterystyka tego poziomu niepełnosprawności przedstawia się następująco: dzieci nieco później zaczynają chodzić; pojawiają się trudności szkolne, które jednak są do opanowania. Pracują nieco wolniej niż reszta grupy, mają uboższe słownictwo, trudniej przystosowują się do nowych sytuacji. Wielu z nich można pomóc stosując specjalne programy edukacyjne. Zwykle po zakończeniu szkoły są niezależne i zdolne do pracy zarobkowej, a niektóre zakładają rodziny. Osoby takie są zatem samodzielne i zaradne społecznie, nie powinny jednak wykonywać zawodów wymagających podejmowania decyzji ponieważ nie osiągnęły etapu myślenia abstrakcyjnego w rozwoju poznawczym.

Rozpoznanie niepełnosprawności w stopniu lekkim nie jest proste. Często mylone jest z objawami zachowania dziecka zaniechanego. Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim występuje najczęściej w populacji. Przejście przez kolejne stadia rozwoju operacyjności rozumowania przebiega o wiele wolniej w porównaniu do dzieci w normie. Występuje ograniczona zdolność myślenia pojęciowego. Natomiast w codziennych prostych sytuacjach życiowych oraz w rozumowaniu na materiale konkretnym dzieci, radzą sobie dość dobrze. Procesy pamięciowe ujawniają zaburzenia poprzez ograniczoną pojemność dotyczy to także małej podzielności uwagi. Dzieci niepełnosprawne w stopniu lekkim cechuje zwolnione tempo pracy, brak samodzielności pomysłowości i przemyślanego planu działania. Często zdarza się, że z chwilą napotkanych trudności załamują się i pozostawiają prace niedokończoną. Dlatego potrzebują dodatkowej pochwały jako bodźca pozytywnego.

Proces rewalidacji dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim uwarunkowany jest zorganizowanym działaniem placówek szkolnictwa specjalnego, integracyjnego oraz odpowiednią pomocą dziecku ze strony środowiska rodzinnego. Nowoczesny system opieki obejmuje instytucje, które zapewniają wczesną diagnozę tej niepełnosprawności

Literatura:

1. Bogdanowicz M. Kisiel B. Przasnycka M., *Metoda Weroniki Sherbourne w terapii i wspomaganiu rozwoju dziecka*, Warszawa 1992;
2. Dykcik W. *Pedagogika specjalna*, Poznań 2001.
3. Por. R. Kijak , Niepełnosprawność intelektualna – między diagnozą a działaniem, <http://irss.pl/wp-content/uploads/2012/09/Niepełnosprawność%20intelektualna%20-%20między%20diagnozą%20a%20działaniem.pdf> .
4. Gruszczyk – Kolczyńska E. Zielińska E., *Dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki. Przyczyny, diagnoza, zajęcia korekcyjno – wyrównawcze* WSiP, Warszawa 2006
5. Komender J., *Upośledzenie umysłowe- niepełnosprawność umysłowa* [w]: A. Bilikiewicz(red.): *Psychiatria. T. II Psychiatria kliniczna*. Wrocław 2002,
6. Za: Kostrzewski J., Wald I. (1981) *Podstawowe wiadomości o upośledzeniu umysłowym*. [w]: *Upośledzenie umysłowe – pedagogika*. (red.) K. Kirejczyk;
7. Kościelska M. *Oblicza upośledzenia*. Warszawa PWN 2000
8. Majewski T., *Biopsychospołeczna koncepcja niepełnosprawności* [w]: *Szkoła Specjalna*, 3/1997.
9. *Wielka Encyklopedia Powszechna PWN*
10. Wyczęsany J., *Pedagogika upośledzonych umysłowo*. Kraków 2004 wyd. 4

Opracowała mgr Anna Skorulska